

Sesijas dokuments

B9-0106/2024 }
B9-0108/2024 }
B9-0131/2024 }
B9-0132/2024 }
B9-0133/2024 }
B9-0134/2024 } RC1

7.2.2024

KOPIĢS REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu

nolūkā aizstāt šādus rezolūcijas priekšlikumus:

B9-0106/2024 (The Left)

B9-0108/2024 (S&D)

B9-0131/2024 (Verts/ALE)

B9-0132/2024 (PPE)

B9-0133/2024 (Renew)

B9-0134/2024 (ECR)

par stāvokli Serbijā pēc vēlēšanām
(2024/2521(RSP))

*Michael Gahler, Vladimír Bilčík, Željana Zovko, Rasa Juknevičienė,
Andrius Kubilius, Andrey Kovatchev*

PPE grupas vārdā

Pedro Marques, Andreas Schieder, Tonino Picula, Thijs Reuten

S&D grupas vārdā

RC\1296377LV.docx

PE756.848v01-00 }
PE756.850v01-00 }
PE756.874v01-00 }
PE756.875v01-00 }
PE756.876v01-00 }
PE756.877v01-00 } RC1

Klemen Grošelj, Petras Auštrevičius, Izaskun Bilbao Barandica, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Karin Karlsbro, Michael Kauch, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Karen Melchior, Urmaz Paet, Dragoș Pîslaru, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans

grupas “Renew” vārdā

Viola von Cramon-Taubadel

Verts/ALE grupas vārdā

Anna Fotyga, Angel Dzhambazki, Assita Kanko, Elżbieta Kruk, Witold Jan Waszczykowski, Anna Zalewska, Joachim Stanisław Brudziński, Adam Bielan, Waldemar Tomaszewski

ECR grupas vārdā

Emmanuel Maurel

grupas “The Left” vārdā

Priekšlikums Eiropas Parlamenta rezolūcijai par stāvokli Serbijā pēc vēlēšanām (2024/2521(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekš par Serbiju pieņemtās rezolūcijas un īpaši 2023. gada 10. maija rezolūciju par Komisijas 2022. gada ziņojumu par Serbiju¹.
- ņemot vērā ES iepriekšējos paziņojumus par Serbiju, jo īpaši Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos *Josep Borrell* un kaimiņattiecību un paplašināšanās komisāra *Olivér Várhelyi* 2023. gada 19. decembra kopīgo paziņojumu par parlamenta vēlēšanām,
- ņemot vērā Starptautiskās vēlēšanu novērošanas misijas (*I-EOM*) 2023. gada 17. decembrī Serbijā notikušo pirmstermiņa parlamenta vēlēšanu provizorisko atzinumu un secinājumus,
- ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) un Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja (ODIHR) un Venēcijas komisijas 2022. gada 19. decembra kopīgo atzinumu par konstitucionālo un tiesisko regulējumu, kas reglamentē demokrātisko iestāžu darbību Serbijā — vēlēšanu likums un vēlēšanu pārvalde,
- ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Prezidija *ad hoc* komitejas 2024. gada 17. janvāra vēlēšanu novērošanas ziņojumu "Pirmstermiņa parlamenta vēlēšanu novērošana Serbijā (2023. gada 17. decembris)",
- ņemot vērā 2024. gada 17. janvāra runu par vēlēšanām Serbijā, ko Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos un Komisijas priekšsēdētāja vietnieka (AP/PV) *Josep Borrell* vārdā Parlamenta plenārsēdē teica tiesiskuma komisārs *Didier Reynders*,
- ņemot vērā atklāto vēstuli par stāvokli Serbijā pēc vēlēšanām, kuru parakstījuši vairāku ES valstu ārlietu komiteju priekšsēdētāji,
- ņemot vērā tā līdzveicināto parlamentārā dialoga procesu Serbijā,
- ņemot vērā Serbijas 2006. gada konstitūciju un tās 2022. gada likumu par parlamenta deputātu vēlēšanām,
- ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2022. gada 10. janvāra Īpašo ziņojumu 01/2022 "ES atbalsts tiesiskumam Rietumbalkānos: neraugoties uz centieniem, pamatproblēmas saglabājas",

¹ OV C, C/2023/1065, 15.12.2023., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2023/1065/oj?locale=lv>.

- ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā pēc masu apšaudēm Belgradā un pie Mladenovacas 2023. gada maijā visā Serbijā tika organizēti masu protesti ar saukli "Serbija pret vardarbību"; tā kā 2023. gada 1. novembrī Serbijas prezidents ļaunprātīgi atsaucās uz opozīcijas prasībām par pirmstermiņa vēlēšanām, lai atlaistu parlamentu; tā kā viņš ieplānoja pirmstermiņa parlamenta vēlēšanas 2023. gada 17. decembrī;
- B. tā kā kopš 2012. gada visas parlamenta vēlēšanas Serbijā, izņemot vienas, ir bijušas pirmstermiņa vēlēšanas; tā kā šīs bija trešās parlamenta vēlēšanas mazāk nekā četru gadu laikā;
- C. tā kā pēc tam, kad no valdošās partijas pēkšņi un vienlaikus atkāpās 65 mēri, tostarp Belgradas mērs, un pēc Vojvodinas autonomā reģiona asamblejas lēmuma sevi likvidēt tajā pašā dienā, 2023. gada 17. decembrī, lai gan tai bija vairākums, tika izsludinātas pirmstermiņa pašvaldību vēlēšanas trešdaļā Serbijas pašvaldību un provinču vēlēšanas; tā kā nav labi daudzkārt rīkot daļējas vietējās un parlamenta vēlēšanas tajā pašā dienā; tā kā daudzi novērotāji uzskata, ka pirmstermiņa daļējas pašvaldību vēlēšanas ir instruments, ar ko pašreizējā valdība konsolidē varu un ļaunprātīgi izmanto vietējo kopienu balsstiesības;
- D. tā kā vēlēšanas atklāja un pastiprināja sociālo polarizāciju un intensīvu konkurenci starp pretrunīgām politiskajām programmām; tā kā tās iezīmējās ar bezprecedenta līmeņa negatīvu kampaņu un baiļu kurināšanu, kā arī uzbrukumiem saviem politiskajiem oponentiem un žurnālistiem;
- E. tā kā pirms vēlēšanu dienas Serbija nebija īstenojusi EDSO /ODIHR un Venēcijas komisijas galvenos ieteikumus, tostarp ieteikumus par vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu, pasākumiem, ar kuriem novērš amata un valsts resursu ļaunprātīgu izmantošanu, oficiālo pienākumu un kampaņas pasākumu nodalīšanu un efektīviem mehānismiem, ar kuriem novērš vēlētāju iebiedēšanu un spiedienu uz vēlētajiem, tostarp balsu pirkšanu;
- F. tā kā kopumā šo kampaņu raksturoja vēl ekstrēmāka polarizācija, agresīva retorika, personiska diskreditācija, verbāla vardarbība un kūdoša valoda; tā kā spiediens uz publiskā sektora darbiniekiem, valsts līdzekļu ļaunprātīga izmantošana un vēlētāju pamudināšanas shēmas radīja bažas par vēlētāju spējām izdarīt izvēli bez pārmērīga spiediena; tā kā šī prakse, kā arī opozīcijas problemātiskā piekļuve sabiedriskām vietām, mainīja konkurences nosacījumus un sagrauva robežu starp valsti un valdošo partiju, kas ir pretrunā starptautiskajiem standartiem; tā kā Krievijas sponsorētie mediji "Sputnik Serbia" un "Russia Today Balkan" aktīvi izplatīja dezinformāciju – galvenokārt par opozīcijas kandidātiem;
- G. tā kā kampaņā pārsvarā dominēja pašreizējais prezidents *A. Vučić*, kurš, lai gan nebija šo vēlēšanu kandidāts, uzņēmās galveno lomu ikdienas kampaņās, aktīvi iesaistoties Serbijas Progresīvās partijas (*SNS*) pasākumos; tā kā *SNS* vadītais saraksts tika nosaukts *A. Vučić* vārdā;

- H. tā kā kampaņu un elektronisko mediju uzraudzības iestādes arī vēlēšanu periodā pārkāpumus novērsa lielā mērā neefektīvi;
- I. tā kā *I-EOM* vadīja EDSO/ODIHR, EDSO Parlamentārā asambleja, Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja un Eiropas Parlaments, lai noteiktu, vai vēlēšanas atbilda EDSO saistībām un citām demokrātiskām vēlēšanu starptautiskām saistībām un standartiem, kā arī valsts tiesību aktiem;
- J. tā kā vēlētāju saraksti tika atjaunināti, izmantojot vienotu vēlētāju reģistru, un galīgais vēlētāju skaits bija 6 500 666; tā kā tika apgalvots, ka reģistrā joprojām ir iekļauts daudz mirušu personu;
- K. tā kā vēlētāju aktivitāte bija 58,58 %, nedaudz augstāka nekā iepriekšējās vēlēšanās, kuras notika 2022. gadā;
- L. tā kā, neraugoties uz to, ka 43 % no 2817 kandidātiem parlamenta vēlēšanās bija sievietes un ir bijuši centieni veicināt sieviešu līdzdalību, sievietes joprojām ir lielākoties nepietiekami pārstāvētas amatos, kuros ievēlē un ieceļ;
- M. tā kā vēlēšanas kopumā noritēja bez aizķeršanās, bet dienu iezīmēja daudzi procesuāli trūkumi, tostarp nekonsekventa drošības pasākumu piemērošana balsošanas un balsu skaitīšanas laikā, bieži sastopami pārmērīgu lielu cilvēku pūļu gadījumi, balsojuma slepenības pārkāpumi, daudzi grupu balsošanas gadījumi un atsevišķi fiziski uzbrukumi;
- N. tā kā saskaņā ar Serbijas Republikas Vēlēšanu komisijas (*REC*) datiem *SNS* ieguva 46,75 % balsu, savukārt lielākā opozīcijas koalīcija “Serbija pret vardarbību” — 23,66 %, Serbijas Sociālistiskā partija — 6,55 %, *NADA* koalīcija — 5,02 %, “Mēs — tautas balss” — 4,69 % un pieci minoritāšu saraksti kopā ieguva 3,68 %;
- O. tā kā *I-EOM* paziņojumā par sākotnējiem konstatējumiem un secinājumiem uzsvērts, ka "17. decembra pirmstermiņa parlamenta vēlēšanās, lai gan tās bija tehniski labi pārvaldītas un piedāvāja vēlētājiem politisko alternatīvu izvēli, dominēja prezidenta izšķiroša iesaistīšanās, kas kopā ar valdošās partijas sistēmiskajām priekšrocībām radīja netaisnīgus apstākļus"; tā kā paredzams, ka EDSO/ODIHR galaziņojums tiks publicēts nākamo nedēļu laikā;
- P. tā kā galvenie apgalvojumi par pārkāpumiem vēlēšanu dienā jo īpaši attiecas uz Belgradu, kur iestādes reģistrēja "fiktīvos vēlētājus" no citām Serbijas pašvaldībām, kuras tajā dienā nerīkoja vēlēšanas, kā arī no kaimiņvalstīm, kurus iestādes bija reģistrējušas dzīvokļos, kuros viņi nedzīvo; tā kā vairākkārt tika apgalvots, ka valdošā partija organizē ārvalstīs dzīvojošos vēlētājus, kuri tiek vesti uz Serbiju, lai balsotu vietējās vēlēšanās Belgradā;
- Q. tā kā Serbijas pilsoniskās sabiedrības organizācija *CRTA* veica padziļinātu analīzi, pamatojoties uz ierobežotiem datiem un resursiem, un ļoti piesardzīgi aplēsa, ka neprecizitātes vēlētāju reģistrā ir vismaz 30 000 vēlētāju; tā kā viņiem ir pārlicinoši pierādījumi, ka šī neprecizitāte bija daļa no nelikumīgas vēlēšanu organizēšanas

stratēģijas, lai ietekmētu vēlēšanu rezultātus un kropļotu vēlētāju gribu; tā kā cilvēki tika vesti no visas Serbijas un no ārzemēm (Bosnijas un Hercegovinas un Melnkalnes), lai viņi Belgradā piedalītos pašvaldības vēlēšanās; tā kā pat valdības amatpersonas un politiķi no Bosnijas un Hercegovinas atklāti balsoja Belgradas pašvaldību vēlēšanās; tā kā Serbijas valdība aizstāvēja šo praksi, apgalvojot, ka tā ir likumīga;

- R. tā kā citi būtiski apgalvojumi par pārkāpumiem ietver balsu pirkšanu, mediju neobjektivitāti, spiedienu uz publiskā sektora darbiniekiem un sociāli neaizsargātām grupām, valsts līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu, iebiedēšanu un balsu falsifikāciju;
- S. tā kā Serbijas iestādes noliedz jebkādus pārkāpumus; tā kā gan Serbijas prezidents, gan Kremļa kontrolētie mediji ir apgalvojuši, ka citas valstis ir brutāli iejaukušās Serbijas vēlēšanu procesā, bet nav snieguši pamatotus pierādījumus šiem apgalvojumiem; tā kā premjerministre *A. Brnabić* publiski pateicās Krievijas izlūkdienestiem par informācijas sniegšanu saistībā ar opozīcijas plānotajām darbībām; tā kā Krievijas dezinformācijas un naratīvu izplatīšana ir dziļa un pastāvīga problēma Serbijā, jo īpaši vēlēšanu kampaņu laikā; tā kā Kremlis ir nosodījis sabiedrības protestus pret Serbijas vispārējo vēlēšanu falsificēšanu, paziņojot, ka tie esot Rietumu mēģinājumi gāzt valdību un organizēt vēl vienu „Maidana apvērsumu”;
- T. tā kā neatkarīgās Serbijas organizācijas, kas nosoda pārkāpumus neseno vēlēšanu laikā, tiek pakļautas nepārtrauktiem valdības amatpersonu uzbrukumiem; tā kā, neraugoties uz to, ka tās ir sniegušas daudz konkrētu pierādījumu, kas liecina par krāpšanu vēlēšanās, Serbijas iestādes līdz šim ir atteikušās izmeklēt šos apgalvojumus par pārkāpumiem un tā vietā ir centušās diskreditēt un iebiedēt vēlēšanu novērotājus, kuri publicēja pārskatus par šiem pārkāpumiem; tā kā kopš šīm vēlēšanām vadošie Serbijas politiķi, tostarp prezidents, ir nepamatoti apvainojuši Eiropas Parlamenta deputātus un citus *I-EOM* locekļus;
- U. tā kā opozīcija apstrīdēja vēlēšanu rezultātus, jo īpaši pašvaldību vēlēšanas Belgradā, kā rezultātā notika plašas miermīlīgas demonstrācijas, ko ierosināja opozīcijas koalīcija „Serbija pret vardarbību” un bezpartejiskā apvienība *ProGlas*, lai pieprasītu vēlēšanu anulēšanu un jaunu vēlēšanu kārtu; tā kā *REC* ir noraidījusi opozīcijas sūdzības; tā kā opozīcija ir vērsusies Konstitucionālajā tiesā, pieprasot anulēt vēlēšanu rezultātus, pamatojoties uz apgalvojumiem par iespējamu, plaši izplatītu krāpšanu;
- V. tā kā 2023. gada 24. decembrī notikušie protesti kļuva vardarbīgi, kad daži no protestētājiem uzbruka Belgradas pilsētas asamblejai, un pēc šiem protestiem policija arestēja 38 cilvēkus, tostarp studentus, kuri tika saukti pie atbildības par konstitucionālās kārtības apstrīdēšanu un no kuriem daži joprojām atrodas mājas arestā; tā kā vairāki miermīlīgi demonstranti apgalvoja, ka demonstrācijās bija iefiltrējušies maskēti huligāni; tā kā miermīlīgie demonstranti arī nosodīja policijas nesamērīgo spēka pielietošanu;
- W. tā kā pēdējo desmit gadu laikā kopš prezidenta *A. Vučić* nākšanas pie varas Serbijā ir nepārtraukti mazinājusies mediju brīvība, par ko liecina politiskais spiediens, draudi un pat fiziski uzbrukumi žurnālistiem; tā kā organizācija "Reportieri bez robežām" savā

pasaulē preses brīvības indeksā Serbiju ir ierindojusi vienā no zemākajām vietām starp Eiropas valstīm, un 2023. gadā Serbija nokritās par 12 vietām — līdz 91 vietai,

- X. tā kā tiesiskums un Serbijas demokrātisko iestāžu pienācīga darbība joprojām ir galvenais šķērslis ceļā uz Serbijas pievienošanu ES;
1. pauž nožēlu par to, ka Serbijas parlamenta un pašvaldību vēlēšanās, kas notika 2023. gada 17. decembrī, tika pārkāpti starptautiskie standarti un Serbijas apņemšanās rīkot brīvas un godīgas vēlēšanas, jo vēsturiskie dalībnieki pastāvīgi un sistemātiski ļaunprātīgi izmantoja iestādes un medijus, lai gūtu netaisnīgas un nepamatotas priekšrocības; uzskata, ka šīs vēlēšanas nevar uzskatīt par godīgām; pauž bažas par ziņojumiem, kuri liecina par plaši izplatītās un sistemātiskās krāpšanas apmēru, kas apdraudēja vēlēšanu integritāti Serbijā;
 2. konstatē, ka *I-EOM* izteicās, ka vēlēšanas noritēja gludi, taču vēlēšanu dienu iezīmēja daudzi procesuāli trūkumi, cita starpā nekonsekventa aizsardzības pasākumu veikšana balsošanas un balsu skaitīšanas laikā, bieži drūzmēšanās gadījumi, balsošanas slepenības pārkāpumi un daudzi gadījumi, kad tika novērota balsošana grupā; pauž nopietnas bažas par šiem pārkāpumiem un vispārējo vēlēšanu vidi, kas ir zemāka par standartiem, kuri tiek sagaidīti no ES kandidātvalsts; atgādina Serbijas iestādēm, ka Serbijas pievienošanās ES process un pievienošanās ES metodika balstās uz Serbijas demokrātisko institūciju pareizu darbību;
 3. ar nopietnām bažām norāda uz starptautisko un vietējo novērotāju apkopotajiem plašajiem pierādījumiem par darbībām līdz vēlēšanu dienai un tās laikā, kas, iespējams, ir mainījušas vēlēšanu rezultātus un var būt kritiski ietekmējušas jo īpaši Belgradas pašvaldības vēlēšanu rezultātus un nopietni apdraudējušas parlamenta vēlēšanu legitimitāti;
 4. prasa respektablus starptautiskos juridiskos ekspertus un iestādes veikt neatkarīgu starptautisku izmeklēšanu par pārkāpumiem, kas ir izdarīti parlamenta, novadu un pašvaldību vēlēšanās, īpašu uzmanību pievēršot Belgradas pilsētas asamblejas vēlēšanām, jo dažas ziņas, tostarp tās, kas attiecas uz organizētu vēlēšanu migrāciju vietējā līmenī, pārsniedz EDSO/*ODIHR* ziņojumu darbības jomu; atbalsta ātru *ad hoc* faktu vākšanas misijas izvietojumu Serbijā, piedaloties Parlamentam;
 5. mudina Komisiju sākt iniciatīvu nosūtīt uz Serbiju ekspertu misiju, lai novērtētu situāciju saistībā ar nesenajām vēlēšanām un notikumu attīstību pēc vēlēšanām nolūkā atvieglot tāda sabiedrības dialoga izveides priekšnoteikumus, kas ir vajadzīgs, lai mēģinātu atjaunot sabiedrības uzticēšanos iestādēm un paļāvību uz tām, kā arī novērtēt un risināt sistēmiskās tiesiskuma problēmas Serbijā, pamatojoties uz „Priebe ziņojumu” piemēru;
 6. pauž nožēlu par to, ka iestādes nav reaģējušas uz nopietnajiem apgalvojumiem par iepriekšējā sasaukuma deputātu iesaistīšanos vēlēšanu manipulācijās un ļaunprātīgā izmantošanā, kas veicina nesodāmības gaisotni un nodrošina šīs noziedzīgās prakses turpināšanos; ar bažām konstatē, ka daži vēlēšanu pārkāpumi, kas ir izdarīti,

gatavojoties 2023. gada decembra vēlēšanām, ir kvalificējami kā Serbijas tiesību aktu un konstitūcijas pārkāpumi; uzsver, ka šāda prakse, palikusi nesodīta, turpinās graut uzticību Serbijas vēlēšanu procesam un iestādēm, neatgriezeniski kavējot demokrātisko varu un tālāku Eiropas integrāciju; uzsver, ka ir svarīgi rūpīgi izmeklēt visas ar vēlēšanām saistītās sūdzības, tostarp neseno pieprasījumu atcelt Belgradas pilsētas asamblejas vēlēšanas 2023. gada 17. decembrī, kuras Konstitucionālajā tiesā iesniedza koalīcijas “Serbija pret vardarbību” amatpersona;

7. pauž nožēlu par saukšanas pie atbildības un sankciju trūkumu gadījumos, kad runa ir par vēlēšanu laikā izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, tostarp nopietnām inkriminācijām nelikumīgās manipulācijās ar vēlēšanu reģistru un balsstiesībām, spiedienu un iebiedēšanu pret pilsoņiem un vēlēšanu kandidātiem, korupcijas gadījumiem, pilsoņu parakstu viltošanu, klientelismu, pilsoņu datu nelīgītīmu un pretlikumīgu izmantošanu savtīgos nolūkos, valsts amata ļaunprātīgu izmantošanu un efektīvu tādu mehānismu trūkumu, ar kuriem nepieļauj, ka iepriekšējā sasaukuma politiskie spēki gūst negodīgas institucionālās priekšrocības vēlēšanās;
8. mudina Serbijas iestādes izmeklēt, saukt pie atbildības un sodīt personas, kas ir atbildīgas par jebkādiem noziedzīgiem nodarījumiem vēlēšanu laikā un jebkādiem uzbrukumiem studentiem;
9. nosoda Serbijas amatpersonu rīkotos uzbrukumus vēlēšanu novērotājiem, tostarp Eiropas Parlamenta deputātiem, un prasa atgriezties pie cieņpilna un konstruktīva diskursa, uzsverot savstarpējas cieņas nozīmi demokrātiskajā procesā; pauž nopietnas bažas par mēģinājumiem diskreditēt un iebiedēt novērotājus; mudina Serbijas iestādes veikt visus nepieciešamos pasākumus, ar kuriem novērš jebkādas turpmākas dezinformācijas kampaņas pret vēlēšanu novērotājiem, un radīt apstākļus, kuros valsts un starptautiskie vēlēšanu novērotāji var efektīvi veikt savu darbu, kā arī aizsargāt viņus no jebkādas vardarbības, draudiem, atriebības, nelabvēlīgas diskriminācijas, spiediena vai jebkādas citas patvaļīgas darbības, ko īsteno gadījumos, kad šīs personas likumīgi izmanto savas tiesības un brīvības; cildinoši izsakās par Pētniecības, pārredzamības un pārskatatbildības centra (*CRTA*) un Brīvo vēlēšanu un demokrātijas centra (*CeSID*) vietējo novērotāju darbu;
10. pauž bažas par noteiktu kategoriju pilsoņu dzīvesvietu, tostarp Belgradā un Serbijas dienvidos, adrešu “pasivizāciju”, kas viņiem liedz balsstiesības; aicina atbildīgās iestādes šos nopietnos vēlēšanu tiesību pārkāpumus novērst nekavējoties;
11. mudina Serbijas Republiku kļiedēt bažas par mazākumtautību dalību vēlēšanu procesā un pie viena nodrošināt mazākumtautību statusa kritēriju konsekventu piemērošanu un novērst neaizsargātību pret spiedienu un balsu pirkšanu;
12. aicina Serbijas iestādes nodrošināt institucionālus risinājumus, ar kuriem varētu pārvarēt pašreizējās problēmas; prasa Serbijas parlamentam un valdībai darīt visu iespējamo, lai efektīvi darbotos, neatrodoties pastāvīgā kampaņu režīmā un nerīkojot biežas ārkārtas vēlēšanas;

13. mudina Serbijas iestādes atjaunot vēlēšanu uzticību visam procesam, noteikt pilnībā pārredzamas vēlēšanu procedūras un nodrošināt iestāžu pārskatatbildību neatkarīgi no tā, vai tās vēlēšanas rīko vai tajās iejaucas; aicina Serbijas iestādes pilnībā un padziļināti sadarboties ar *ODIHR*, ES un Eiropas Padomi un veicināt iekļaujošu procesu, ar kuru nostiprina ar vēlēšanām saistītās tiesības un brīvības, iestādes un procesus, piedaloties vietējiem vēlēšanu novērotājiem un politiskajām partijām; atzinīgi vērtē jebkādas patiesus, šajā virzienā spertus soļus;
14. ar bažām konstatē, ka Serbija nav īstenojusi daudzus *EDSO/ODIHR* jau sen izteiktos ieteikumus par būtiskiem jautājumiem, kas attiecas uz vēlēšanu procesu, neraugoties uz to, ka Serbija tiek atkārtoti mudināta to darīt, tostarp no Komisijas puses; pieņem zināšanai nesenos grozījumus, ar kuriem tika selektīvi reaģēts uz dažiem iepriekšējiem *EDSO/ODIHR* un Venēcijas komisijas ieteikumiem, jo īpaši tiem, kas attiecas uz vēlēšanu kampaņu finansēšanas tiesisko regulējumu;
15. ar nepacietību gaida *EDSO/ODIHR I-EOM* galīgo ziņojumu; mudina Serbiju, apspriežoties ar pilsoniskās sabiedrības ekspertu organizācijām un labu laiku pirms nākamajām vēlēšanām, īstenot ieteikumus, kas ir izklāstīti Venēcijas komisijas un *EDSO/ODIHR* 2022. gada 19. decembra kopīgajā atzinumā par konstitucionālo un tiesisko regulējumu, kas reglamentē demokrātisko iestāžu darbību Serbijā, lai nepieļautu jaunus pārkāpumus un krāpšanu, vienlaikus garantējot valsts demokrātisko darbību, jo īpaši tos pārkāpumus un krāpšanu, kas attiecas uz konkurējošo kandidātu piekļuvi medijiem, kampaņu finansējuma lielāku pārredzamību un pārskatatbildību, pasākumiem, ar kuriem novērš spiedienu uz vēlētajiem un administratīvo resursu ļaunprātīgu izmantošanu;
16. aicina Serbiju īstenot *EDSO/ODIHR* ieteikumu veikt visaptverošu vienotā vēlēšanu reģistra revīziju, lai kļiedētu bažas par precizitāti, tostarp apgalvojumus par vēlēšanu migrāciju un mirušo personu iecelšanu; pauž bažas par ziņām, ka vienotajā vēlēšanu reģistrā jau esot reģistrēts ievērojams vēlēšanu skaita pieaugums pilsētās, kurās pašvaldību vēlēšanas notiks vēlāk 2024. gadā;
17. mudina Republikas vēlēšanu komisiju veikt nepieciešamos pasākumus, kas kļiedētu bažas par tās darbības pārredzamību un efektivitāti, tostarp savlaicīgi publicēt kampaņu periodā veiktā monitoringa rezultātus;
18. nosoda mediju plurālisma trūkumu vēlēšanu kampaņas laikā un mediju plaši izplatīto neētisko un tendenciozo atspoguļošanu par labu pie varas esošajiem politiskajiem spēkiem; ar bažām konstatē, ka lielu daļu mediju ietekmē vai kontrolē valdība, kā rezultātā kampaņas laikā opozīcijas kandidātiem tika radīti nevienlīdzīgi konkurences apstākļi; nosoda valdībai tuvu stāvošu mediju rosinātos uzbrukumus žurnālistiem, kas ir noskaņoti kritiski; nosoda Serbijas prezidenta pārmērīgo publiskumu pirms kampaņas un tās laikā, jo tas nojauca robežu starp prezidenta institūciju, valsti un pie varas esošo politisko partiju;
19. pauž bažas par to, ka, neraugoties uz jaunajiem tiesību aktiem par elektroniskajiem medijiem un sabiedrības informēšanu un medijiem, ir pasliktinājušies mediju apstākļi

un plurālisms; pauž dziļu nožēlu par to, ka Elektronisko mediju regulatīvā iestāde ir atstājusi bez ievērības likumā noteiktos pienākumus kampaņu skrupulozi atspoguļot medijos, ziņot par saviem konstatējumiem un piemērot sankcijas medijiem, kas ir pārkāpuši likumu, izplatījuši naida runu vai ir pārkāpuši žurnālistikas standartus; ar bažām konstatē, ka minētā regulatīvā iestāde ir publicējusi tikai tos apsekojuma rezultātus, kas attiecas uz sabiedrisko raidorganizāciju un privātiem kabeļtelevīzijas kanāliem, bet ne tos, kas attiecas uz valdošajai partijai pietuvinātiem privātiem nacionālās apraides kanāliem;

20. pauž bažas par ļaunprātīgiem uzbrukumiem un valodu apvienojumā ar vajāšanu, kas ir vērsta pret žurnālistiem, cilvēktiesību aktīvistiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, — dažos gadījumos no valdības amatpersonu puses, jo īpaši pirms vēlēšanām; mudina Serbijas iestādes cīnīties pret ārvalstu iejaukšanos un dezinformācijas kampaņām, pamatīgi uzlabot neatkarīgas žurnālistikas aizsardzību un nodrošināt pārredzamu mediju vidi; uzsver, ka ES iestādēm ir jāpieliek lielāki pūliņi, lai nodrošinātu Serbijas žurnālistu un mediju tiesību un brīvību aizsardzību; norāda, ka piekļuve pirmspievienošanās finansējumam būtu jāizmanto kā līdzeklis, ar ko aptur mediju brīvības situācijas turpmāku pasliktināšanos;
21. prasa reformēt kampaņu uzraudzības mehānismu efektivitāti, tostarp Korupcijas novēršanas aģentūras un Kampaņu uzraudzības *ad hoc* komitejas efektivitāti, lai nodrošinātu savlaicīgu un pārredzamu to sūdzību izskatīšanu, kuras ir saistītas ar valsts resursu ļaunprātīgu izmantošanu;
22. uzsver, ka Serbija kā ES kandidātvalsts nav pietiekami īstenojusi ES un starptautiskos demokrātijas pamatstandartus; aicina Serbijas iestādes nodrošināt pietiekamas demokrātiskās garantijas, lai 2024. gadā varētu rīkot nākamās kārtējās pašvaldību vēlēšanas, kā arī turpmākās vēlēšanas;
23. konstatē, ka visi Serbijas parlamenti pēdējo 12 gadu laikā, izņemot vienu, tika atlaisti priekšlaikus un ka nevajadzīgu ārpuskārtas vēlēšanu turpināšana grauj politisko stabilitāti; vērš uzmanību uz to, ka pastāvīga pirmstermiņa vēlēšanu rīkošana, nepārtraukta atrašanās kampaņas režīmā un ilga kavēšanās valdības sastāva veidošanā valsts efektīvu demokrātisku pārvaldību neveicina, bet gan vājina parlamentu, kā arī izraisa parlamenta likumdošanas uzraudzības un leģitimitātes trūkumu;
24. uzsver vārda brīvības nozīmi un atzīst, ka ikvienam ir tiesības paust savu viedokli un piedalīties miermīlīgos protestos; šajā sakarībā nosoda policijas nesamērīgo, pret tiem miermīlīgiem demonstrantiem vērsto vardarbību, kas protestē pret vēlēšanu rezultātu viltošanu; pauž bažas par ziņām, ka provokatori iefiltrējoties protestos, lai izraisītu policijas iejaukšanos; pauž bažas par novērtējumiem, ka policijas un tiesu iestādes pret dažiem 2023. gada 24. decembra protesta dalībniekiem izturējās nesamērīgi bargi, kas krasi kontrastē ar Serbijas policijas iepriekšējos protestos šajā valstī piekopto praksi; mudina ES un dalībvalstu diplomātiskās pārstāvniecības turpināt uzraudzīt izskatīšanas procesā esošās juridiskās lietas, kas ir saistītas ar protestiem;

25. stingri nosoda Serbijas iestāžu nepamatotos apgalvojumus, ka ES dalībvalstis bija

iesaistītas pēcvēlēšanu protestu organizēšanā; pauž nožēlu par to, ka protesti ir tikuši izmantoti kā pret ES vērstu vēstījumu izplatīšanas valdošajai partijai pietuvinātajos medijos iegans;

26. pauž nožēlu par to, ka Komisija, jo īpaši paplašināšanās komisārs, nav izteikusies skaidri kritiski par daudzajiem apgalvojumiem, ka vēlētāji Serbijas vēlēšanās tiek krāpti, un aicina Komisiju nekavējoties novērst trūkumus, kuru dēļ šie apgalvojumi ir izteikti;
27. atkārtoti pauž nostāju, ka pievienošanās sarunas ar Serbiju būtu jāturpina tikai tad, ja valsts panāks ievērojamu progresu tādu reformu veikšanā, kas ir saistītas ar ES, tostarp pilnībā īstenos EDSO/ODIHR un Venēcijas komisijas ieteikumus; aicina Komisiju un Padomi piemērot stingrus nosacījumus; aicina Komisiju rūpīgi sekot līdzi Eiropas Revīzijas palātas ziņojumiem un nekavējoties sākt revīziju par finansējumu, kas Serbijas valdībai ir piešķirts saskaņā ar Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu III (IPA III) un citiem finanšu instrumentiem; uzsver —, ja Serbijas iestādes nevēlas īstenot galvenos vēlēšanu ieteikumus vai ja šīs izmeklēšanas konstatējumi liecina, ka Serbijas iestādes bija tieši iesaistītas vēlētāju krāpšanā, prasa apturēt ES finansējumu, pamatojoties uz nopietniem tiesiskuma pārkāpumiem, kas ir izdarīti Serbijas vēlēšanās;
28. aņemas cieši uzraudzīt pēcvēlēšanu norises Serbijā un aņemas atbalstīt reformas, kas stiprina demokrātiju un palīdz Serbijai virzīties uz pievienošanos ES; uzsver, ka tā vienmēr ir centusies atbalstīt politisko plurālismu un iekļaujošas vēlēšanu vides stiprināšanu Serbijā, izmantojot visas savas darbības, jo īpaši partiju dialogu un parlamentāro dialoga procesu; uzsver, ka ir svarīgi turpināt partiju savstarpējo dialogu un parlamentāro dialogu; prasa ES veicināt iekšēju un jēgpilnu valdības dialogu ar opozīciju Serbijā, lai novērstu pašreizējo dziļās politiskās polarizācijas gaisotni; uzskata, ka Parlaments šajā kontekstā ir vispiemērotākais, lai darbotos kā konstruktīva un objektīva starpniekiestāde;
29. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Eiropadomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Serbijas prezidentam, valdībai un Nacionālajai asamblejai, EDSO Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību birojam, EDSO Parlamentārajai asamblejai un Eiropas Padomes Parlamentārajai asamblejai.